

Notat

Til Økonomiudvalget

Orientering om vurdering af forslag fra Dansk Person-Transport m.fl. om midlertidig åbning af busterminal uden ITS-system

Resumé

Økonomiudvalget orienteres om Vejdirektoratets og deres rådgiver Cowi's vurdering af forslag fra Dansk PersonTransport m.fl. om midlertidig åbning af busterminalen ved Dybbølsbro, inden ITS-systemet er etableret. På baggrund af vurderingen fastholder Økonomiforvaltningen, at det ud fra en samlet afvejning er mest hensigtsmæssigt, at busterminalen færdiganlægges inkl. ITS-system, før den ibrugtages.

Sagsfremstilling

Økonomiudvalget blev den 10. marts 2023 orienteret om yderligere merudgifter til og forsinkelse af busterminalen ved Dybbølsbro Station (bilag 1). Merudgifterne blev håndteret i Overførselssagen 2022/23, hvor der blev bevilget i alt 17,9 mio. kr. ekstra til busterminalen i 2023-2024. Forsinkelsen skyldes, at der endnu ikke er fundet en leverandør af ITS-systemet til busterminalens trafikstyring, passagerinformation, tv-overvågning mv., fordi der ikke er indkommet tilbud i to gennemførte udbud.

Af orienteringen fremgik det, at Økonomiforvaltningen har vurderet, at det samlet set vil være en fordel at afvente etablering af ITS-systemet, før ibrugtagning af busterminalen, selvom det medfører en udskydelse af busterminalens åbningstidspunkt. Merudgiften til anlægget vil være lavest i dette scenarie, og når terminalen åbner, vil den være helt færdiganlagt inkl. ITS-system. Busterminalen forventes med denne løsning at kunne ibrugtages i forsommeren 2024.

Henvendelse med forslag om midlertidig åbning uden ITS-system

På baggrund af orienteringen har Dansk PersonTransport, Passagerpulsen (Forbrugerrådet Tænk) og Cyklistforbundet København sendt en fælles henvendelse til Økonomiudvalget om at tage busterminalen i brug, før ITS-systemet er etableret. Af henvendelsen fremgår det, at baggrunden for ønsket er at "undgå de kaotiske og trafikfarlige forhold for passagerer og cyklister, der er på nuværende tidspunkt i Ingerslevsgade."

23-05-2023

Sagsnummer i F2
2023 - 8271

Dokumentnummer i F2
3215107

Sagsnummer eDoc
2023-0217702

På et møde mellem Økonomiforvaltningen og Dansk PersonTransport den 13. april blev forslaget uddybet. Dansk PersonTransport foreslår:

- At genudbuddet af ITS-systemet gennemføres som planlagt.
- At busterminalen tages i brug, så snart den fysiske del er færdigetableret, men uden at åbne selve terminalbygningen med venteværelse, toiletter og kiosk.
- At trafikken i busterminalen styres af trafiksekskabernes eget personale i mangel af ITS-system hertil.
- At i den periode, hvor ITS-systemet fysisk skal etableres på busterminalen, rykker busserne om fornødent tilbage til Ingerslevsgade. Dansk PersonTransport anslog på mødet, at dette vil være en periode på 2-3 måneder.

Status på nyt ITS-udbud og aflevering af den fysiske terminal

Vejdirektoratet har oplyst, at det fornyede ITS-udbud er igangsat som planlagt den 27. april med tilbudsfrist den 16. juni 2023. Udbuddets tidsplan for projektet indebærer en åbning af terminalen inkl. ITS-system i første halvdel af maj 2024.

Det har været nævnt i flere medier, at busterminalens åbning er et år forsinket. Økonomiforvaltningen bemærker, at anlægget af den fysiske terminal forventes færdig primo juli 2023. Men med henblik på at gøre ITS-udbuddet mere simpelt for byderne, er der i marts 2023 indgået aftale med hovedentreprenøren på terminalen om udførelse af installatørarbejde, som var en del af de oprindelige ITS-udbud (bl.a. etablering af master med kabler til inforskærme, tv-overvågning mv.). Som følge heraf er der aftalt aflevering medio august 2023, hvorefter der dog skal ske mangeludbedring, nedrigning af byggeplads mv.

Busterminalen kan imidlertid først ibrugtages, når der foreligger en ibrugtagningstilladelse fra Teknik- og Miljøforvaltningen. Vejdirektoratets rådgiver Cowi vurderer, at der kan foreligge en ibrugtagningstilladelse ca. 2 måneder efter entreprenørens aflevering medio august, dvs. medio oktober 2023. Dette afhænger dog af, om alt nødvendigt materiale til brug for myndighedens udstedelse af ibrugtagningstilladelsen foreligger umiddelbart efter afleveringen af anlægget, samt af sagsbehandlingstiden i Teknik- og Miljøforvaltningen.

Hermed kan busterminalen tidligst åbne uden ITS-system medio/ultimo oktober 2023 under forudsætning af modtaget ibrugtagningstilladelse. Holdes dette op imod ITS-udbuddets tidsplan for projektet, med åbning af terminalen inkl. ITS-system i første halvdel af maj 2024, og den af Dansk PersonTransports anslåede anlægsperiode for ITS-systemet på 2-3 måneder, vil gennemførelse af forslaget muliggøre anvendelse af busterminalen fra medio/ultimo oktober til og med januar, altså

ca. tre måneder. Det giver ca. tre måneder til den fysiske implementering af ITS-systemet fra februar til og med april/primomaj.

Vurdering af forslag om midlertidig åbning

Økonomiforvaltningen har bedt Vejdirektoratet og deres rådgiver Cowi om en vurdering af mulighederne for at gennemføre den foreslåede model med åbning af busterminalen, før ITS-systemet er implementeret.

Cowi har følgende vurdering af konsekvenserne ved Dansk Person-Transports forslag:

- Risiko for, at der heller ikke ved det tredje udbud (2. genudbud) af ITS kommer tilbud på ITS-leverancen. Det er i det netop udsendte udbud op til ITS-entreprenørens planlægning, hvor og hvornår de skal arbejde fysisk på busterminalen. Ved 2. genudbud af ITS-entreprisen er der lagt vægt på at simplificere udbuddet anlægsmæssigt og give så mange frihedsgrader som muligt til entreprenøren. Dette blev besluttet, efter at der ikke kom tilbud ved de to første udbudsrunder, og efter at der blev gennemført dialogmøder med potentielle bydende i december 2022.
- Usikkerhed for åbningsdato for terminalen
- Højere pris for projektet (ITS-leverance, driftsomkostninger, anlægsentreprisen og rådgivningshonorar samt honorar til Vejdirektoratet). Hvis anlægsperioden på terminalområdet gøres kortere end det aktuelt fremgår af 2. genudbud, så vurderes det at øge risikoen for, at der opstår forsinkelser og dermed, at entreprenøren pålægges bod for forsinkelserne. Dette vil medføre en højere tilbudspris for ydelsen hos dem, der måtte vælge at afgive tilbud. Samtidig vil der være risiko for, at der vil være færre eller ingen bydende, da en kortere implementeringstid af de fysiske installationer vil stille større krav til leverandørens bemanning på terminalområdet.
- Hovedentreprenøren vil aflevere master med kabler mv. med henblik på, at ITS-leverandøren skal overtage installationerne mv. på en byggeplads. Den aflevering er ikke tilpasset et miljø, hvortil offentligheden skal have adgang. Skal der være offentlig adgang til terminalområdet, så vil anlægsentreprenøren skulle indrette og sikre de forskellige dele af terminalområdet, så de er egnede til sikker færdsel for såvel busser som publikum. Teknik- og Miljøforvaltningen har til dette oplyst, at sikring af kabler mv. er en betingelse for at opnå ibrugtagningstilladelse, uanset om masterne med kabler overlades til en byggeplads for ITS-leverandøren eller et offentligt tilgængeligt areal.

Vejdirektoratet vurderer:

- At en ændring af etableringstidsplanen for entreprenøren (for at kunne gennemføre den foreslåede model, hvor busterminalen er taget i brug før ITS-systemet er etableret) vil være en ændring af et grundlæggende element i udbuddet, og at udbuddet derfor vil skulle annulleres og genudbydes.
- Denne proces vil medføre øgede udgifter til genudbud, samt have konsekvenser for åbningstidspunkt.
- Der vil være risiko for, at tilbudsgiverne vil give en højere pris, da de vil kapitalisere ændringen og bindingerne i tidsplanen.
- Tilbudsprisen kan desuden også øges, hvis der skal indregnes midler til at håndtere, at busterminalen skal rømmes som byggeplads, samt genetableres.
- Det vurderes også, at der kan være risiko for, at de bydende kan tabe interessen, hvis de skal afvente et revideret udbudsmateriale, samt starte forfra med de tilbudsorganisationer, der netop er etableret og afsat ressourcer til, hos de bydende.

Økonomiforvaltningen bemærker:

- At registrering af bussernes anvendelse af busterminalen og fakturering herfor skal ske via ITS-systemet. Registrering og fakturering i en situation uden ITS-system vil kræve, at Movia ansætter mandskab til fysisk at være til stede på busterminalen, hvilket vil medføre ikke forudsatte udgifter for Københavns Kommune.
- At Movia som ansvarlig for driften af busterminalen skal sikre renhold af plads og terminalbygning, servicering af elevator til Dybbølsbro mv. (facility management), hvilket kræver kontrakter med en eller flere private leverandører. Movia har oplyst, at de skal bruge minimum seks måneder til at gennemføre udbud og idriftsættelse af disse. Udgifterne hertil er forudsat finansieret af de løbende indtægter fra bussernes anvendelse af terminalen.
- At en midlertidig åbning af busterminalen indebærer uklare forsikringsforhold, da terminalen endnu ikke er overdraget til Københavns Kommune, fordi projektet først endeligt afleveres, når ITS-systemet er etableret.

Samlet vurdering

Den foreslåede model vil kræve genudbud af ITS-systemet, hvilket i sig selv vil medføre ufinansierede merudgifter for Københavns Kommune til Vejdirektoratet og Cowi. Samtidig vil modellen medføre risiko for, at der ikke indkommer tilbud på ITS-systemet, og at evt. tilbud vil medføre senere åbning end planlagt i nuværende udbud og være dyrere og dermed indebære ufinansierede merudgifter for Københavns Kommune.

Derudover er der en række udfordringer ift. registrering af bussernes anvendelse af terminalen, facility management og forsikringsforhold.

Disse risici og udfordringer skal holdes op imod en evt. mulig midlertidig åbning af busterminalen i ca. 3 måneder fra medio/ultimo oktober 2023 til og med januar 2024.

På baggrund af vurderingerne fra Vejdirektoratet og Cowi fastholder Økonomiforvaltningen, at det ud fra en samlet afvejning er mest hensigtsmæssigt, at busterminalen færdiganlægges inkl. ITS-system, før den ibrugtages.

Interessenter og opmærksomhedspunkter

Økonomiforvaltningen har på et møde den 16. maj 2023 forelagt Dansk PersonTransport vurderingerne fra Vejdirektoratet og Cowi.

Økonomi

Orienteringen har ingen økonomiske konsekvenser.

Videre proces

Økonomiudvalget vil blive orienteret, når der er relevant nyt i projektet at orientere om.

Bilag

Bilag 1: Orientering om yderligere merudgifter til og forsinkelse af busterminal ved Dybbølsbro Station (notat af 10. marts 2023)

Notat

Til Økonomiudvalget

Orientering om yderligere merudgifter til og forsinkelse af busterminal ved Dybbølsbro Station

Resumé

Økonomiudvalget orienteres om, at Vejdirektoratet har oplyst Økonomiforvaltningen om behov for merbevilling til anlæg af busterminalen, samt en revideret tidsplan, der medfører senere åbning. Sagen er sat på risikolisten, og et budgetnotat vil indgå i OFS2022-2023, hvor der peges på busfremkommelighedspuljen under Økonomiudvalget som finansieringskilde.

Sagsfremstilling

Vejdirektoratet har den 6. februar 2023 oplyst Økonomiforvaltningen om behov for merbevilling til busterminalen og en revideret tidsplan.

Vejdirektoratet er bygherre for Københavns Kommune på Københavns Busterminal ved Dybbølsbro station. Anlæg af busterminalen sker via to separate udbud af henholdsvis den fysiske terminal med bygning/overdækning af holdepladser og ITS-system (trafikstyring, passagerinformation mv.). Efter udbud blev der valgt en entreprenør til opgaven med den fysiske terminal, og anlægget af selve bygningen/overdækning er i fuld gang og forventes afleveret planmæssigt primo juli 2023.

I sensommeren 2021 gennemførte Vejdirektoratet markedsdialog med ITS-leverandører, for at kunne udarbejde et udbudsmateriale for ITS-løsningen. Herefter blev der gennemført to udbud af ITS-løsningen i anden halvdel af 2022, men ingen leverandører bød på opgaven.

Opfølgende dialogmøder med potentielle ITS-leverandører har resulterede i opstilling af fire scenarier ift. færdiggørelse af det samlede anlæg inkl. ITS. Vejdirektoratet og Movia har overfor Økonomiforvaltningen anbefalet, ud fra hhv. anlægstekniske og drifts/passagervendte forhold, at der arbejdes videre med et scenarie, hvor ITS-systemet implementeres fuldt ud, før busterminalen åbner. Busterminalen vil fremstå færdig i sommeren 2023, men uden et ITS-system. Herefter vil ITS-entreprisen skulle gennemføres på terminalen,

10-03-2023

Sagsnummer i F2
2023 - 3747

Dokumentnummer i F2
2819584

Sagsnummer eDoc
2023-0083416

Sagsbehandler
Jarl Zinn

og terminalen forventes derfor først at kunne ibrugtages i forsommeren 2024 med et samlet ITS-system.

Vejdirektoratet oplyser, at den samlede bevilling på 146,8 mio. kr. inkl. en reserve på 10 mio. kr., nu er disponeret. Reserven er anvendt/disponeret til bl.a. betaling til entreprenøren for forcering ifm. forsinkelse pga. ændrede krav fra HOFOR, håndtering af forurenede jord, forhøjet budget til ITS-løsning pga. manglende tilbud og øgede udgifter til Vejdirektoratet og deres rådgiver Cowi pga. merarbejde med ITS (tre udbud) mv.

Økonomiforvaltningen har vurderet, at det samlet set vil være en fordel at vælge det anbefalede scenarie, som er inkl. ITS-løsning, før ibrugtagning af busterminalen, selvom det medfører en udskydelse af busterminalens åbningstidspunkt. Merudgiften til anlægget er lavest i dette scenarie, og når terminalen åbner, vil den være helt færdiganlagt inkl. ITS-system.

Ved det anbefalede scenarie inklusive ITS-systemet vil der være disponeret 148 mio. kr. eksklusive risikotillæg og reserve. For at nå en budgetsikkerhed på 80 % beder Vejdirektoratet om en merbevilling på 17,9 mio. kr. Merbevillingen vil være en reserve, der ikke nødvendigvis vil blive anvendt fuldt ud. Økonomiforvaltningen har sat busterminalen på risikolisten.

Økonomi

På grund af prisudviklingen i samfundet, blev der med augustindstillingen til Budget 2023 afsat en pulje med yderligere prisfremskrivning på 2,7 procent til anlægsbudgetter til håndtering af ekstraordinært stigende priser. Ud af denne pulje vedrører 1,8 mio. kr. budgettet til busterminalen. Dette kan anvendes som delfinansiering. Herudover vil en udskydelse af åbning af busterminalen til forsommeren 2024 betyde, at midler afsat til eventuelle merforbrug i driften af terminalen på 1 mio. kr. kan anvendes som finansiering.

Samlet set, sænker det behovet for yderligere finansiering til 15,1 mio. kr., der i OFS2022-2023 kan finansieres fra Økonomiudvalgets pulje til busfremkommelighedsprojekter. Puljen til busfremkommelighedsprojekter er tidligere blevet brugt til en række busprojekter, herunder Den Kvikke Vej (64,6 mio. kr.), Højklasset busløsning på Frederikssundsvej (30,3 mio. kr.) og Bedre fremkommelighed for linje 3A (7,7 mio. kr.).

Staten har bevilget 20 mio. kr. til busterminalen og stiller arealet, hvor busterminalen anlægges, gratis til rådighed i en 30-årig periode. Samlet set har Københavns Kommune indtil nu bevilliget 126,8 mio. kr., hvoraf 87,5 mio. kr. finansieres via brugerbetaling fra busoperatørerne,

som anvender busterminalen over en 15-årig periode. Movia har, efter dialog med branchen, oplyst, at et busanløb forventes at have en gennemsnitlig varighed på 36 min. Et sådan anløb vil, med det forudsatte takstniveau, have en beregnet takst på ca. 295 kr. Det præcise takstniveau vil afhænge af det enkelte anløbs varighed.

Tidligere afsatte midler

<i>1.000 kr., løbende p/l</i>	2020	2021	2022
Overførelssagen 2019-20	60,2		
Overførelssagen 2020-21		37,6	
BR-beslutning juni 2022			29

Videre proces

Budgetnotat om merbevilling til busterminalen vil indgå i OFS2022-2023.

Bilag

-